

**Neerlandia Foundation neemt via ZOA-ZBA groep
Irak deel aan dit project.**

Geavanceerde landbouw voor duurzame groei door verbeterde aardappelteelt in Irak

Voortgangsrapport – jaar 1

1. Samenvatting

PI:	IRQ2025
Project titel:	Geavanceerde landbouw voor duurzame groei door verbeterde aardappelteelt in Irak.
Algehele doelstelling:	Tegen december 2022 hebben de boeren hun opbrengst verhoogd en de kwaliteit van hun landbouwproductie verbeterd, dankzij technische en hardware ondersteuning, en hebben ze toegang tot de markten in de regio Al Rasheed - Bagdad.
Project periode:	01 januari 2021 - 31 december 2022
Rapportage periode:	01 juni 2021 - 31 mei 2022
Project budget:	Totaal 1.000.000 Euros ZOA in-cash 88.292 Euros
Locatie:	IRAK- Bagdad – Mahmudiyah district - Latifya Farm en omliggend gebied
Partner:	RVO Netherlands ZOA FoCo & Business Ambassadors Irak Cordaid Interseed Ataa Al Khaleej & Al Khamiyat

De Iraakse landbouwsector biedt werk aan ruwweg 20% van de beroepsbevolking van het land en levert met 5% van het BBP de op één na grootste bijdrage aan het bruto binnenlands product (BBP), na de oliesector. De ontwikkeling van de landbouw is dus van cruciaal belang om Irak in staat te stellen zijn visie van een meer gediversifieerde economie te verwezenlijken, naast het scheppen van werkgelegenheid en het stimuleren van de betrokkenheid van de particuliere sector. Ongeveer 22% (9,5 miljoen ha) van Irak is geschikt voor landbouwproductie, maar momenteel wordt slechts ongeveer 5 miljoen ha bebouwd. Plantaardige productie is de belangrijkste bron van inkomsten voor de meeste boeren (ongeveer 75%), terwijl de rest afhankelijk is van veeteelt of gemengde systemen voor plantaardige en veeteelt. Kleinschalige landbouwsystemen domineren de sector en worden doorgaans gekenmerkt door traditionele methoden en minimale kapitaalinvesteringen, wat resulteert in een lage productiviteit. Er is ook weinig sociaal kapitaal en positieve resultaten van groepsinteracties, waardoor de integratie in de toeleveringsketen te wensen overlaat. Anderzijds lieten de niet-gereguleerde landbouwimport en het gebrek aan nationaal onderzoek in de zaadsector, alsook de ontwikkeling plus bescherming van lokale variëteiten de kleine boeren geen andere keuze dan gebruik te maken van landbouwinputs die niet aan de normen voldeden, wat uiteindelijk resulteerde in een lage productiviteit en een lage kwaliteit van de productie.

De centrale regio van Irak, met inbegrip van Bagdad, is beroemd om tuinbouw en gewassen zoals aardappelen. Desondanks worden de meeste industriële aardappelen ingevoerd uit de buurlanden, of worden in zeer beperkte hoeveelheden geteeld in het land zelf. Om de lokale productie te verbeteren, met name van industriële aardappelen in Bagdad, werd dit partnerschap opgezet in het Mahmodiya subdistrict van Bagdad. Het

partnerschap bestaat uit ZOA (NGO en Lead Partner), Ataa Al Khaleej (Irakese Agri Business), Interseed (Nederlands Agri Business), Cordaid (NGO) en Al Khiamiat (NGO). De op maat gemaakte subsidie is gericht op 400 kleinschalige boeren gedurende twee jaar en heeft als doel de kwaliteiten en opbrengst van hun aardappelproductie te verhogen.

Het algemene resultaat van het project is dat 100 kleinschalige boeren een betere toegang hebben tot verbeterde landbouw inputs en markten. Het project zal de weerbaarheid van 400 kleinschalige boeren tegen schokken vergroten door klimaat slimme landbouwpraktijken.

Na de goedkeuring van het rapport over de beginfase, zijn de leden van het consortium begonnen met projectactiviteiten in het veld. In het eerste jaar ontvingen 100 boeren volgens plan trainingen en deskundige ondersteuning tijdens het planten van gewassen en gedurende het oogstseizoen tot aan de oogst. In het eerste jaar onderhielden de leden van het consortium de coördinatie met de relevante belanghebbenden, maar het project werd geconfronteerd met verschillende uitdagingen, waaronder prijsstijging van landbouwgrondstoffen, reisbeperkingen als gevolg van COVID, instabiele markten en een hoger risico voor lokale bedrijven om te investeren. Mede als gevolg daarvan kon het project de gestelde doelen in het eerste jaar van de uitvoering niet bereiken, vooral niet bij de bouw van hardware en de import van zaden van Interseed Nederland.

2. Resultaten

a) Opleiding van 6 plaatselijke landbouwkundigen en ontwikkeling van opleidingsinhoud

Het was de bedoeling dat experts een gevorderde aardappelteeltmanagement en bedrijfsgerelateerde training in Nederland zouden volgen, maar de training aan de Potato Business School werd in 2021 geannuleerd. Om deze situatie het hoofd te bieden, bespraken de partners alternatieve oplossingen. Interseed bood hun expert aan om lokale projectlandbouwkundigen te trainen. De online training werd virtueel georganiseerd in september 2021 om ervoor te zorgen dat de agronomen kennis kunnen maken met geavanceerd gewasbeheer. Twee vertegenwoordigers van Al Khiamiat, een van Cordaid, een van Ataa Al Khaleej en twee ZOA-medewerkers (1 technisch en 1 niet-technisch) namen deel aan de training. Na de training hebben de internationale trainer en Interseed, samen met projectdeskundigen, de inhoud van de training ontwikkeld. Het opleidingspakket omvatte onderwerpen als voorbereidende werkzaamheden voor het land, irrigatie en bemesting, bestrijding van plagen en ziekten, oogst- en naooogsttechnieken. Het opleidingsmateriaal is bijgevoegd als bijlage 1.

b) Vorming van 5 boerengroepen in 2 beoogde plaatsen

Alvorens de trainingen in het veld uit te rollen, vormde het projectteam 5 groepen van elk 20 boeren. Het projectteam bracht veldbezoeken aan de boeren, legde hen uit wat de doelstellingen van het project waren en moedigde hen aan deel te nemen. Er werden veldbezoeken gebracht aan de aardappelvelden in het gebied om inzicht te krijgen in de mate van kennis van de boeren over het teeltproces van het gewas.

Deze groepen werden in twee gebieden verdeeld - 3 groepen op de Ataa Farm met 60 landbouwers en 2 buiten de Ataa Farm met 40 kleine landbouwers in het Mahmodiya gebied.

c) Training van 100 boeren in geavanceerde landbouwpraktijken

In totaal mikt het project op 400 boeren in twee jaar tijd. Volgens plan kregen in het eerste jaar 100 boeren een opleiding in klasverband en op het veld. De groepstraining voor boeren begon in november, het begin van het voorjaarsgewas. Het plan was om de training op een systematische manier uit te voeren, te beginnen met het verschaffen van kennis over industriële aardappelen als veelbelovend strategisch gewas en vervolgens training over verschillende landbouwmethodologieën. De training was toegesneden op de lokale omgeving en de vereisten van de rassen Zorba en Austin, zoals aanbevolen door Interseed. De volgende onderwerpen werden in de training behandeld:

- Landbouwkundige voorbereiding van de grond en voorwaarden en specificaties voor de selectie en teelt van pootaardappelen
- Irrigatie en bemesting
- Ziekte-, ongedierte- en insectenbestrijding
- Oogst- en post-oogstmethoden
- Bewustmaking van weefselkweektechnologie om aardappelen te vermeerderen
- Financieel beheer en marketing

Het gedetailleerde opleidingschema is opgenomen in bijlage 2.

d) In kaart brengen van de waardeketen en een beoordeling van de markt voor industriële aardappelen

Cordaid heeft de waardeketen en de marktbehoeften van industriële aardappelen in kaart gebracht. De beoordeling had betrekking op onderwerpen als gebieden voor de productie van industriële aardappelen, opslagfaciliteiten, marktdeelnemers waaronder detailhandelaren en verwerkingseenheden. De studie brengt informatie over verwerkingseenheden in Babil, Bagdad, Sulaymaniyah en Erbil in kaart. De beoordeling bevat de consumptiebehoeften van industrieaardappelen en de vraag naar verwerkte producten, en ook de ondersteunende activiteiten komen in de beoordeling aan bod. De rol van de belanghebbenden wordt in het verslag duidelijk omschreven, terwijl aanbevelingen worden gedaan aan de producenten, de verwerkers en de ontwikkelingsactoren. Het evaluatiedocument is bijgevoegd als bijlage 3.

e) Potentiële marktdeelnemer/verwerkend bedrijf benaderd

ZOA heeft samen met Al Khiamiat verwerkingsbedrijven benaderd zoals de Nahar Al Awrad groep van bedrijven - één van de dochterondernemingen van Al Awrad is BEPPCO die elk jaar 50.000 ton aardappelen verwerkt voor de chips. BEPPCO toonde interesse in de aankoop van een van de variëteiten, Austin, die goed is voor de verwerking van chips.

Voorts toonde Nahar Al Awrad belangstelling voor een partnerschap in het project en lijkt geïnteresseerd om Ataa Al Khaleej als partner in het project op te volgen. Het bedrijf Nahar Al Awrad is gevestigd in Bagdad, maar heeft veldkantoren in het zuiden van Bagdad, dicht bij het ZOA-projectgebied.

f) Permanente voorlichtingsdiensten voor de beoogde landbouwers

De landbouwkundigen van het project hebben de landbouwers zowel binnen als buiten de Ataa-boerderij voorlichting gegeven - bij de voorbereiding van het land waren drie landbouwkundigen op het veld aanwezig en hebben de landbouwers begeleid om ervoor te zorgen dat zij toegang hadden tot de benodigde machines. Na het zaaien bezochten de landbouwkundigen regelmatig het veld om de irrigatie en bemesting te observeren. Vorig jaar werd het gewas zwaar aangetast door de bacterie ringrot, waarbij vooral de knapperige variëteiten verliezen leden. De landbouwkundigen in het veld ondersteunden de boeren tijdig bij het vinden van remedies die de gevolgen van de ziekte in het gebied verminderden. De steun ging door tot het oogstseizoen, begeleidde de boeren bij de praktijken na de oogst en hebben hen aan opslagfaciliteiten gelinkt.

3. Op zichzelfstaande en terugkerende activiteiten

Coördinatie met verschillende belanghebbenden

Vanaf het begin van het project en tijdens de ontwerpfase van het project hebben ZOA en partners afgestemd met verschillende belanghebbenden om hun inbreng in het projectontwerp en de strategie op te nemen.

a) Ministerie van landbouw

Het ministerie is volledig op de hoogte van en georiënteerd op de projectmaatregelen. De adviseur van de minister waardeerde en verwelkomde de investering van de particuliere sector in de landbouw. Hij verwees het projectteam naar de aardappelverwerkingsfabriek in de buurt van Erbil.

b) Directoraat waterbronnen

De directeur-generaal van het Water Resources Department was actief betrokken bij de ontwerpfase van het project en verstrekke NOC's voor het herstel van irrigatiekanalen en/of -systemen.

c) Plaatselijke marktpartijen en chipsfabrieken

De partners van het consortium werkten effectief samen met lokale marktspelers, bv. groothandelaars en handelaars in aardappelpootgoed. ZOA en Al Khiamiat bezochten de BEPCO Chips fabriek, die 100 ton aardappelen per dag verwerkt. Het bedrijf toonde interesse om één van de variëteiten te kopen als het voldoet aan hun kwaliteitsnormen.

Coördinatie met partners, waaronder RVO

Op regelmatige basis zorgde ZOA voor een actieve coördinatie met RVO. De tweemaandelijks vergadering tussen de projectverantwoordelijke van RVO en de programmamanager van ZOA, droeg bij aan een gecoördineerde uitvoering. ZOA vertegenwoordigde het partnerschap actief tijdens de vergadering over Nederlandse landbouwprojecten in Irak, die georganiseerd werd door de Nederlandse ambassade in Irak.

Op maandelijkse basis en/of op basis van behoefte organiseerde en zat ZOA coördinatievergaderingen voor met alle partners, waaronder Cordaid, Interseed, Ataa Al Khaleej en Al Khiamiat.

4. Uitdagingen

- a) Prijsstijging van landbouwinputs, met inbegrip van ingevoerd zaaigoed
Volgens het projectplan was het de bedoeling dat de lokale zakenpartner (Ataa Company) zou zorgen voor de beschikbaarheid van geïmporteerde zaden voor 100 boeren, samen met landbouwinputs. Door de prijsstijging van landbouwinputs en de prijsstijging van geïmporteerde pootaardappelen met 15% als gevolg van de opening van de internationale markt na COVID, werd het voor Ataa echter onmogelijk om zaad en inputs te importeren. De prijsstijging beïnvloedde de haalbaarheid van de business case en creëerde een hoger risico voor het bedrijf. Ondanks verschillende verzekeringen van de gemeenschap en boerengroepen, slaagde Ataa er niet in zaaigoed en landbouwinputs te brengen/leveren, wat demotivatie bij de boerengroepen teweegbracht.
- b) Lokale zakenpartner niet bereid om routinematig bedrijfsrisico te nemen
Het was een uitdaging voor ZOA als leidende organisatie om lokale zakenpartners te motiveren om routinematige en terugkerende bedrijfsrisico's te nemen, zelfs na het evalueren van alle mogelijke scenario's samen met de partner.
- c) Niet-naleving van de projectprocessen
Het was een uitdaging voor Ataa Al Khaleej en ZOA om te zorgen voor marktconformiteitscontroles voor de bouw van koelruimtes, deze conformiteitscontroles waren nieuw voor de partners en werden niet nageleefd tijdens de implementatiefase. Sommige van de HR-naleving en financiële rapportering/begrotingstoewijzing, vooral de partnerbijdrage, was een uitdaging voor de lokale partners om te begrijpen en te registreren. ZOA werkte nauw samen met partners om financiële transacties te registreren, vooral met lokale partners.
- d) Vertraging bij de goedkeuring van de beginfase
De goedkeuring van de aanvangsfase nam meer tijd in beslag dan verwacht - de aanvullende conformiteiten van RVO, zoals de ontwikkeling van nieuwe business cases en NOC's van de overheid voor gekoelde opslag, namen veel tijd in beslag. De fase werd goedgekeurd in de derde week van december 2021, met als gevolg vertraging bij de uitvoering.
- e) Verandering in het beheer van de partner
In het eerste jaar vonden er bij bijna alle partners, behalve Interseed, wisselingen plaats in het management. Cordaid had moeite om hun projectmanager te behouden, terwijl Ataa Al Khaleej in 12 maanden tijd 3 projectcontactpersonen heeft vervangen. ZOA had ook problemen met het behouden van lokaal gekwalificeerd personeel op veldniveau, waar begin 2022 het ZOA Irak programma management veranderde - RVO bleef de volledige coördinatie en informatie-uitwisseling verzorgen gedurende al deze overgangperiodes binnen ZOA. Al Khiamiat wijzigde zijn managementstructuur en bracht nieuw management op organisatieniveau. Deze veranderingen beïnvloedden de projectuitvoering.

5. Resultaten

- 4 technische deskundigen werden opgeleid in geïntegreerd beheer van aardappelgewassen
- 100 boeren werden opgeleid in geavanceerde landbouwpraktijken, specifiek voor de aardappelteelt
- Er zijn 5 boerengroepen gevormd en deze boerengroepen hebben technische voorlichting ontvangen van 4 projectdeskundigen.
- Een nationaal bedrijf toonde belangstelling om één van de nieuwe rassen te kopen

6. Projectwijziging

Veranderingen in het partnerschap

De startfase en de start van het project verliepen erg goed, waarbij de partners enthousiast waren over de uitvoering van het project en vertrouwen tussen elkaar opbouwden. De projectactiviteiten startten op tijd, maar doordat de nationale zakenpartner niet aan de eisen voldeed, werd de projectimplementatie zwaar getroffen. Ondanks vele pogingen om hen aan boord te krijgen, merkte ZOA als leidende organisatie geen motivatie of engagement van Ataa - de zaak werd besproken met RVO en consortiumleden, waarop Ataa Al Khaleej vrijwillig besloot het consortium te verlaten. De rest van het consortium is echter intact gebleven en wil het project ondanks de uitdagingen voltooien.

Veranderingen in de uitvoering van het project

Tijdens de uitvoeringsfase hebben zich de volgende belangrijke veranderingen voorgedaan:

- a) Verandering in de uitvoering van het project - 3 scenario
Na het uitblijven van zaden en inputs en het gebrek aan motivatie van de belangrijke partner Ataa al Khaleej. Begin 2022 ontwikkelde ZOA 3 scenario's voor toekomstige implementatie en deelde die met de consortiumleden en RVO:
  - 1) Alle partners stemmen ermee in en tonen betrokkenheid bij het project; ongewijzigd doorgaan
  - 2) Het project zal worden herzien en beperkt tot de training van 400 boeren en de voltooiing van het project
  - 3) Het consortium vervangt de partner door een nieuwe partner en voert het project uit zoals gepland, maar dient wel enkele herzieningen in bij RVOTot de laatste consortiumbespreking is het de bedoeling op zoek te gaan naar een nieuwe partner die de leemte van Ataa Al Khaleej kan opvullen en aan de projectactiviteiten kan deelnemen.
- b) ZOA beperkte voorschotten aan Ataa al Khaleej
Als leidende organisatie beperkte het ZOA management de projectfondsen aan Ataa Al Khaleej, de fondsen werden beperkt na verscheidene aanmaningen om te voldoen aan de vereisten, bv. vooruitgang versus budgetuitgaven. Na een aantal consultaties, niet alleen tussen ZOA en Ataa, maar ook tussen Interseed en Ataa, werden geen concrete resultaten bereikt. Uiteindelijk stopte het ZOA management met het toekennen van fondsen aan Ataa Khaleej. De partner ontving slechts 1 tranche van de projectfinanciering.

- c) Vertraging bij de capaciteitsopbouw van technisch personeel en boerengroep
Door reisbeperkingen van COVID in 2021 kon ZOA geen Nederlandse Third Party - kennisconsultant Agriterra - regelen om technisch personeel en boerengroepen te trainen in effectieve boerenassociaties. Deze activiteit is nu gepland voor het tweede jaar.

- d) Verhalend verslag over het eerste jaar
Het projectrapport liep 2 weken vertraging op, de verandering van partner en de ontwikkeling van een toekomstige projectstrategie vergden meer tijd om tot een definitief besluit te komen. ZOA bracht RVO op de hoogte en kreeg toestemming voor een verlenging met 15 dagen voor de deadline van het verslag van het eerste jaar.

Projectbegroting

Tijdens de aanlooperperiode hebben zich geen belangrijke begrotingswijzigingen voorgedaan. Het budget voor Ataa al Khaleej is echter niet uitgegeven en moest worden herzien omdat het consortium een nieuwe partner aanbrengt ter vervanging van Ataa.